

TIL VA ADABIYOT

TA'LIMI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
XALQ TA'LIMI VAZIRLIGINING
ILMIY-METODIK JURNALI

1991-yildan
chiqa boshlagan

2020-yil. 6-son.

ISSN 2010-5584

НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ
ЖУРНАЛ МИНИСТЕРСТВА
НАРОДНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

Я ПРЕПОДАВАНИЕ ЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ

LANGUAGE AND LITERATURE TEACHING

SCIENTIFIC METHODOLOGICAL JOURNAL OF THE MINISTRY
OF PUBLIC EDUCATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

til_adabiyot@mail.uz www.tilvaadabiyot.uz til_adabiyot@mail.uz www.tilvaadabiyot.uz til_adabiyot@mail.uz www.tilvaadabiyot.uz til_adabiyot@mail.uz www.tilvaadabiyot.uz

Adiblar xiyoboni bugun har doimgidan-da gavjum. Undagi O'zbekiston qahramoni, Xalq yozuvchisi **Said AHMAD** va uning rafiqasi **Saida ZUNNUNOVA** siymosi gavdalanib turgan majmua o'ziga xos adabiy muhitni jilolantirayotgani bilan barchani rom etadi.

Ushbu son

Metodik tavsiya

Darslikdagi matnlar –
PISA asosi

9
bet

Ilg'or pedagogik
texnologiyalar

Ona tili darslarida matnni
o'qib tushunish malakasi

22
bet

Tadqiqotlar

G'ozilim Yunusov –
ma'rifatparvar
folklorshunos

32
bet

Литературоведение

Художественный гений
Данте в культурной
традиции
позднего Средневековья

74
bet

1991-yildan chiqa boshlagan

TIL VA ADABIYOT TA'LIMI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
XALQ TA'LIMI VAZIRLIGINING
ILMIY-METODIK JURNALI

O'zbekiston Matbuot va axborot
agentligida 2014-yil 19-dekabrda
0055-raqam bilan qayta
ro'yxatga olingan.

2020-yil. 6-son.

Bosh muharrir

Bahodir JOVLIYEV

Tahrir hay'ati:

Sherzod SHERMATOV
Dilshod KENJAYEV
Maqsudxon YO'LDOSHEV
Qozoqboy YO'LDOSHEV
Nizomiddin MAHMUDOV
Nargiza RAHMUNQULOVA
Yorqinjon ODILOV
Mamatqul JO'RAYEV
Nasirullo MIRKURBANOV
Jabbor ESHONQULOV
Valijon QODIROV
Nilufar Namozova
Lutfullo JO'RAYEV
(bosh muharrir o'rinbosari)

Sahifalovchilar:

Akmal FARMONOV
Gulnoza VALIYEVA

Nashr uchun mas'ullar:

Nilufar NAMOZOVA
Nigora URALOVA
Emma TOROSYAN

Tahririyat manzili:

100038, Toshkent shahri Matbuotchilar
ko'chasi 32-uy.

Telefon: (98) 121-74-16,

(71) 233-03-10,

(71) 233-03-45,

(71) 233-03-67.

e-mail: til_adabiyot@umail.uz

veb-sayt: www.tilvaadabiyot.uz

Jurnaldan ko'chirib bosilgan maqolalar "Til va adabiyot ta'limi"dan olindi, deb izohlanishi shart.

Jurnalda nashr etilgan maqolalarda mualliflarning tahririyat nuqtayi nazariga muvofiq kelmaydigan fikr-mulohazalari bosilishi mumkin.

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.

Bosmaxonaga 25.06.2020-yilda topshirildi. Ofset usulida chop etildi. Qog'oz bichimi 60x84¹/₄. Shartli bosma tabog'i 6,0. "Times" gamitursi. 10, 11 kegl. "PRINT REBEL" MCHJ matbaa korxonasida chop etildi. Manzil: Toshkent sh. Olmazor tum., O'razboyev ko'chasi. 35-uy. Buyurtma 16. Adadi 4100 nusxa. Bahosi kelishilgan narxda.

НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ
ЖУРНАЛ МИНИСТЕРСТВА
НАРОДНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

ПРЕПОДАВАНИИ
ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ
LANGUAGE AND LITERATURE

TEACHING | SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL JOURNAL OF THE MINISTRY
OF PUBLIC EDUCATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

MUNDARIJA

SUHBAT

Nigora URALOVA. "Madaniyatli inson adabiy til me'yorlariga amal qiladi" 3

TILSHUNOSLIK

Yorqinjon ODILOV. O'zbek tili publitsistik uslubini rivojida evfemizmlarning o'rni 5
R.Ayatov. New approaches in the art of literary language 7

METODIK TAVSIYA

Manzura SATTOROVA Darslikdagi matnlar - PISA asosi 9
Nargiza IBOTOVA. "Qutadg'u bilig" asari ta'sirida o'quvchilarda komillik belgilarini takomillashtirish 11
Beg'am QORAYEVA. O'zbek tilini chet til sifatida o'rganish jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish 12
Mohiddil NIZOMOVA. Darslarda noan'anaviy usullardan foydalanish 14
Oydin AMETOVA. Folklor namunalari - nutq o'stirish omili sifatida 15
Zuxra XAZRATOVA. Chet tilni samarali o'rgatishda ommaviy axborot vositalarining o'rni 16
Buzulayho QODIROVA. Boshlang'ich sinflarda mumtoz adabiyot namunalari o'rganish 17
Saida MAKSUMOVA. Rusiyabon talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda klaster metodidan foydalanish 18

ILG'OR PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR

Nargiza XODJAQULOVA. Masofaviy ta'lim MOODLE platformasi misolida 20
Feruz SHAROPOVA. Ona tili darslarida matnni o'qib tushunish malakasi 22

TALIL

Komiljon HAMRAYEV. Hikoyada so'nggi jumlaning poetik vazifasi 24
Ravshan IKRAMOV, Norqul BEKMIRZAYEV. "Avesto"da ayol va oila huquqlari talqini 26
Abduraxmon BODIROV, Ulug'bek SANAGULOV. Ikkinchi Jahon urushi yillarida Samarqandda nazm va nasr 27
Ayjan NARMATOVA. Chet tillarni o'rgatishda tinglab tushunishning o'ziga xos xususiyatlari 29
Gavhar RAHMUNOVA. Teaching phonetics in secondary schools 31
Ulug'murod AMONOV. G'oz Olim Yunusov - ma'rifatparvar folklorshunos 32

TADQIQOTLAR

Zayniddin NARMURATOV. Ingliz va o'zbek tillarida maqol hamda matal tushunchalarining talqini 34
Rafiqjon ZARIPOV. Multilingual va bilingvial nutqida lakunalarining ifodalanishi 36

KICHIK TADQIQOT

Xurshida RAHMUNOVA. Tarixiy shaxs obrazi va uning badiiy talqini 38
Konisbay YUSUPOV. Akademik litseylarda qoraqalpoq adabiyoti 40
Nilufar KADIROVA. Retseptiv estetika adabiy ta'lim tajribasida 42
Husnigul JO'RAYEVA. Husayniy ijodi turk olimlari talqinida 44
Dilafroz MUQIMOVA. Shayx Kamol Xo'jandi va Riyoziy Samarqandiy ijodidagi mustaraklik 45
Nasima QODIROVA. Alisher Navoiy ijodini o'rganishdagi yangicha izlanishlar 47

ЛУЧШИЙ УЧИТЕЛЬ-ФИЛОЛОГ - 2020

Максуда НАЖМИДИНОВА. Заговор «Пушкин»: тайна остается нераскрытой 49
Клара УСМОНОВА. Опознавательные знаки при изучении русского языка и литературы 50
Шоира САМИЕВА. Интеллектуальная игра «Литературное веретено» 52

МЕТОДИКА ОПЫТ

Альмира АБУТАЛИПОВА. Узбекская литература второй половины XX - начала XXI века. Обзор литературного процесса. Саид Ахмад. «Бунт невесток» 54
Гулбахор БЕРДИКУЛОВА. Лингвистическое путешествие на Остров сокровищ 55
Ирина МОРОЗОВА. Использование приемов ТРКМЧП при изучении темы «Глагол русского языка» 58

ИСПОЛЬЗУЙТЕ ЭТИ МАТЕРИАЛЫ

Мукаррама БЕРДИЕВА. Действительные и страдательные причастия 60
Эльвина АЛИЕВА. Инновационные интерактивные и активные педагогические методы на занятиях по синтаксису русского языка в вузе 62
Равшана ИСАКОВА. Внедрение инновационных технологий при закреплении грамматических конструкций речи 64
Саодат ИСМАИЛОВА, АЗИЗА БЕДИЛОВА. Игра как форма обучения на уроках русского языка 65

ИЗ ОПЫТА ПРЕПОДАВАТЕЛЯ

Насиба НИЯЗОВА. Использование коммуникативного подхода к изучению русского языка 67
Алина ЗИГАНШИНА. Игровые технологии на занятиях по литературе 68
Гулноза САБИРОВА. Психологические аспекты формирования иноязычной речевой компетенции школьников с использованием Web-технологий 70

ИЗУЧАЕМ ИНОСТРАННЫЕ ЯЗЫКИ

Майя ЭМ. Знание страноведения - гарантия успешного овладения иностранными языками в техническом вузе 73

ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

Дильяра БАЛИЧ, Наталья ПЕТРУХИНА. Художественный гений Данте в культурной традиции позднего Средневековья 74

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ

Мухаббат ХАЛМУРАТОВА. Роль и значение инновационных технологий при изучении русского языка 76

НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

Эльнора СЕРГЕЕВА, Олег КОН. Изучение текста литературного произведения в процессе преподавания иностранного языка 78

G'OZI OLIM YUNUSOV – MA'RIFATPARVAR FOLKLORSHUNOS

XX asr boshlarida yashagan Abdurauf Fitrat, Olim Sharaiddinov, G'ozim Olim Yunusov, Elbek kabi folklorshunos olimlar o'zbek folklori tabiati, janriy tizimi va tarkibi, badiiyatiga oid ilmiy qarashlarini bildirib, xalq og'zaki ijodi namunalari to'plab nashr etish va omma orasida targ'ib etishda samarali xizmat qilganlar. Biroq ular faoliyati bilan bog'liq bu qirralarni faqatgina istiqlol yillarida o'rganish imkoniyati paydo bo'ldi.

Ularning xizmatlarini xolislik bilan o'rganib, nazariy va amaliy ahamiyatini yoritish zarur masalalardan sanaladi. Chunki ular folklor nazariyasi, folklor tarixi va tekstologiyasi, folklor asarlari poetikasi, folklor ijodkorligi va ijrochiligi, uning lokal xususiyatlari, folklor va yozma adabiyot, folklor va professional san'at, folklorshunoslik metodologiyasi masalalari bo'yicha faoliyat yuritib, fanning nazariy yo'nalishlari shakllanishiga munosib hissa qo'sha olganlar.¹ Ana shu masalalarning maxsus o'rganilishi o'zbek folklorshunosligining fan sifatida shakllanish va taraqqiy etish tarixini yoritishda, uning taraqqiyot bosqichlari, nazariy yo'nalishlarini belgilab ko'rsatishda, qolaversa, folklorizm mohiyatini ilmiy jihatdan yanada chuqurroq yoritishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Yurtimizda folklorshunoslik fanining shakllanishida birinchi o'zbek professori, tilshunos olim G'ozim Olim Yunusovning alohida o'rni bor.

G'ozim Olim Yunusov o'tgan asrning 20–30-yillari matbuotida G'ozim Yunus taxallusi bilan matbuot, tilshunoslik, adabiyot, folklorshunoslikka oid dolzarb mavzulardagi maqolalari bilan ko'zga tushgan. G'ozim Olim Yunusov 1893-yilda Toshkent shahrida tug'ilgan. 1937-yil 3-iyulda "xalq dushmani" sifatida soxta ayblar bilan qoralanib, hibsga olingan va 1938-yil 4-oktabrda Otajon Hoshim, Abdulla Qodiriy, Abdurauf Fitrat, Elbek va boshqa ko'pchilik milliy ma'naviyatimiz darg'alari qatorida o'tib tashlangan. Uning nomi mustaqillik shabdalari esa boshlagan 1989-yildagina oqlangan.

Ko'proq tilshunos va folklorshunos olim sifatida nom qozongan G'ozim Olim Yunusov 1912–1914-yillarda Turkiya universitetida, Anqaradagi "al-Azhar" madrasasida tahsil olgan. 1918-yil iyulda Turkiston yoshlarini milliy va ilmiy ruhda tarbiyalash maqsadida "Turk o'chog'i" tashkilotini tuzgan.

Taniqli o'zbek folklorshunosi To'ra Mirzayev "Hodi Zarif bilan suhbatlar" kitobida u haqda shunday deydi: "Shuni alohida ta'kidlash kerakki, G'ozim Olim Yunusov bor-yo'g'i 17–18 yil ilmiy ijod bilan shug'ullandi. Shu qisqagina davrda, u boy meros qoldirdi. Ammo uning asarlari turli manbalarda sochilib yotibdi. Ko'plari qo'lyozma holda bo'lgani sababli, ularning saqlanib qolgani yoki yo'qolgani ham ma'lum emas. Olim asarlarini bir joyga to'plash, yo'qolgan deb hisoblanganlarini qidirib topishga urinish, ma'qullarini qayta nashr etish fan tarixchilarining sharaflari vazifalaridan bo'lmog'i zarur. Zero, bu bizning G'ozim Olim Yunusov xotirasi oldidagi burchimizdir".² Shu da'vatdan ruhlanib, G'ozim Olim Yunusovning folklorshunoslik faoliyatiga alohida nazar solishni maqsad qildik. Bu borada uning quyidagi fazilatlarini namoyon bo'ldi:

G'ozim Olim Yunusov – xalq asarlarining ilk fidoyi to'plovchilaridan biri. U o'zbek folklori namunalari birin-

chilardan bo'lib yozib olishga kirishgan. Olimning bu borada boshqalardan ajralib turadigan jihati shundaki, u folklor namunalari jonli ijroda, ijodkor-ijrochilarning bevosita o'z og'zidan, ya'ni baxshilar, ertakchilar, qo'shiqchilarning aynan o'zidan hech o'zgartirmay, aytuvchi shevasida, qanday bo'lsa, shundayligicha, "qo'l urishlar" sız yozib olishni boshlab berdi va boshqalarni ham shunga da'vat etdi. Ungacha e'lon qilingan folklor asarlari esa, asosan, savodli kishilardan yozib olingan va ularda muayyan "qo'l urishlar" qilingan. G'ozim Olim Yunusov o'zi bu haqda shunday deydi: "Men bu dostonni ("Alpomish"ni demoqchi – U.A.) o'zbek oqinlari og'zidan yozg'onda eshitilganicha yozishg'a va voqealarinda-da hech bir lavhani, hatto ayrim ta'birlarni qoldirmasg'a tirishdim. Bundan maqsadim shul mahallalardagi (Samarqand va Toshkent uyezdlaridagi) o'zbeklarning lahjalarini qayd qilmoq va voqealarni to'la'ig'icha saqlamoq edi".⁴

G'ozim Olim Yunusov – folklor ekspeditsiyalarining tashkilotchisi va rahbari. G'ozim Olim Yunusov nafaqat xalq asarlarining shaxsan to'plovchisi, balki bunday to'plovchilikning boshida turgan, bu xayrli ishga kirishgan insonlarning boshini qovushtirib, ularga rahbarlik qilgan, ilmiy-uslubiy jihatdan to'g'ri yo'l ko'rsatib turgan tashkilotchi ham edi. Jumladan, olim 1929-yili Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlariga, 1930-yili Xorazmga, 1932-yili Chirchiq va Ohangaron vohalariga uyushtirilgan folklor, etnografiya va dialektologiya ekspeditsiyalariga bevosita boshchilik qilgan. Ayniqsa, 1934–1937-yillarda Toshkentdagi Til va adabiyot institutida ilmiy xodim sifatida ishlagan kezlari Samarqand, Toshkent, Sirdaryo (Mirzacho'l) viloyatlarida bo'lib, xalq qo'shiqlari, jumboqlari, maqollarini, "Alpomish" dostonining 2-qismini (50 sahifa), "Hiylakor kal", "Topqir kal", "Shum kal", "Tulki va bedana", "Tulki va tojik", "Kimlar o'g'ri", "O'rinsiz tilak", "Al-dangan qozi", "Yengilgan podshoh" kabi hikoyatlarni to'plagan.

G'ozim Olim Yunusov Turkiston maorif xalq komissarligi huzuridagi ilmiy kengash (1918–1920) va teatr-etnografik bilim hay'ati a'zosi (1920–1924) hamda o'zbek bilim hay'ati raisi (1920–1924) sifatida folklor va etnografiya materiallarini to'plash, o'quv qo'llanmalarini tuzishda qatnashib, bu ishlariga bevosita rahbarlik qilgan. O'zbekiston maorif xalq komissarligi fan bo'limining ilmiy kotibi va O'zbeklarni o'rganish qo'mitasining raisi bo'lib ishlagan davrida ham (1925–1929) bu borada juda katta tashkilotchilik ishlarini olib borgan.

G'ozim Olim Yunusov – xalq asarlarini ilmiy to'plashning ilk uslubshunosi. G'ozim Olim Yunusov tomonidan yozilgan va 1926-yili "Maorif va o'qituvchi" jurnalida imzosiz bosilgan "O'zbek el adabiyotiga tegishli ma'lumotlarni to'plovchilarga qo'llanma"si uning bu faoliyatini to'la namoyon etadi.⁵

G'ozim Olim Yunusov – xalq asarlarining ilk ilmiy tadqiqotchilaridan biri. Olimning folklorga oid dastlabki ilmiy tadqiqoti "O'zbeklarda el tanish ishi" maqolasi bo'lib, u o'sha davrning nufuzli ro'znomalaridan biri bo'lgan "Turkiston" gazetasining 1922-yil 18-dekabr sonida bosilgan.

G'ozī Olim Yunusov o'zbek xalq eposi – "Alpomish" dostonining ilk tadqiqotchilaridan biri. Olim doston haqida: "O'zbekning birinchi eposi "Alpomish"dir. U Gomerning "Iliada"ga teng bir asardir" deb, unga juda yuqori va haqqoniy ilmiy baho bergan edi. Uning bu doston to'g'risidagi ushbu maqolasi hozirgacha eposshunoslikda o'z o'rnini va qimmatiga ega.⁶

Shuningdek, G'ozī Olim Yunusovning alla janri to'g'risidagi maqolasi ham folklorshunosligimizdagi qimmatli tadqiqotlardan biri sanaladi. 1926-yili "Maorif va o'qituvchi" jurnalida e'lon qilingan va "Alla to'g'risida bir-ikki og'iz so'z" deb nomlangan ushbu maqolasida olim Ergash Jumanbulbul o'g'ildan yozib olingan, alla matnini ham e'lon qilgan. Shuningdek, ushbu maqolasida erkak kishi (ota) tomonidan bolasiga aytiladigan "huyya" deb ataluvchi alla haqida ham ma'lumot berib o'tgan.

"Наука и просвещение" jurnalining 1922-yil 2-sonida G'ozī Olim Yunusov to'plagan folklor materiallarining ro'yxati e'lon qilingan.

G'ozī Olim Yunusov – folklor asarlarining dastlabki noshirlaridan biri. Jumladan, 1922-yili u sirdaryolik Hamroqul baxshi va bulung'urlik Fozil shoirdan "Alpomish" dostonidan parchalar yozib olib, "Bilim o'chog'i" jurnalining 1923-yilgi 2-3-qi'shma sonida e'lon qilishga erishgan.⁷

G'ozī Olim Yunusov – yosh folklorshunoslarga rahnamo va ilmiy rahbar. Atog'li folklorshunos olim Hodi Zarifning shu fanga kirib kelishida va yuksak yutuqlarga erishishida G'ozī Olim Yunusovning xizmati katta bo'lgan. Aniqrog'i, Hodi Zarifning onasi Zaynab Muhammadolim qizining ukasi sifatida unga tog'a hisoblangan G'ozī Olim Yunusov jiyani ilmiy yo'lga kirishga rag'batlantirgan. Shu sabab Hodi Zarif tog'asi G'ozī Olim Yunusovni hamisha o'zining "birinchi ustozini" hisoblagan. Bu haqda taniqli folklorshunos olim, Hodi Zarifning yaqin shogirdi To'ra Mirzaev o'zining "Hodi Zarif bilan suhbatlardan" kitobida shunday ma'lumotni keltirgan: "Tog'am G'ozī Olim Yunusov mening birinchi ustozim hisoblanadi, – deb eslab qoldi bir kuni domla. – Men V.V.Bartold, A.A.Divayev, E.E.Bertels kabi o'z davrining taniqli allomalari bilan birinchi marta uning xonadonida tanishganman. U faqat meni emas, amakim Ahmadxo'janing o'g'li Mahmudxo'jani ham ilm yo'lga solgan olimlardan. Bilasizlar, Fozil Yo'ldosh o'g'lining "Alpomish", "Intizor", "Zulfizar" kabi keng qamrovli va badiiy yuksak dostonlari xuddi shu Mahmud Zarifov tomonidan yozib olingan. Keyinroq tog'am Buyuk Karimov, Mansur Afzalov kabi olimlarni menga birlashtirib qo'ygan bo'lsa ham, ularning tarbiyasiga alohida e'tibor bergan. Hatto Elbek, G'ulom Zafariy kabi ijodkorlarga ham xalq ijodi namunalari to'plashda yo'l-yo'riqlar ko'rsatganini bilaman"⁸.

Hodi Zarif 1919-yili otasi Tillaxo'ja Umarxo'ja o'g'li vafotidan keyin bir muddat, asosan, tog'asi G'ozī Olim Yunusovning uyida yashaganini, mustaqil o'qib-o'rganishi va fan olamiga kirishida uning alohida xizmatlari borligini ham o'zi qayd qilib o'tgan.

G'ozī Olim Yunusov ko'proq o'zbek tilshunosligi taraqqiyoti uchun jon kuydirgan. U 1920–1922-yillarda Maorif komissarligi qoshidagi ilmiy kengash til va terminologiya shobasida ishlagan, Samarqand pedakademiyasida o'zbek tili kafedrasida professori (1925–1930) bo'lgan. Tilga oid "O'zbek urug'laridan qatag'onlar va ularning tili" (1930), "Yuridik terminlar lug'ati" (1926), "O'zbek tili grammatikasi" (1936) ilmiy asarlarining muallifidir.

Olim o'zbek urug'lari, ularning tarixi, tarqalishi, tili, o'zbek lahjalarini tasnifi to'g'risida fundamental tadqiqotlar olib borar ekan, xalq asarlarini jonli tilda, sheva elementlari bilan yozib olib, o'z qarashlarini asoslashga intilgan. Shu-shu uning folklorshunoslik faoliyati shevashunoslik faoliyati bilan parallel ravishda rivojlanib borgan. Lekin olim jiyani Hodi Zarifda folklorshunoslikka havas va e'tiborni tarbiyalay olganiga ishonch hosil qilganidan so'ng unga: "Mana, sen folklorshunos bo'lmoqchisan, yana bir qancha yoshlar yetishib chiqmoqda. Endi men bema'lol tilshunoslik bilan shug'ullansam bo'ladi"⁹, – degan ekan.

G'ozī Olim Yunusov – folklor nazariyotchisi. T.Mirzaev o'z xotiralarida bu zukko olimdan folklorshunoslik haqida eshitgan o'g'itlarini alohida qayd etganki [3], so'zsiz, ular hozirgi yosh folklorshunoslar uchun ham shu fanning maqsad-mohiyatini, vazifalarini chuqurroq anglashda, nazariy ufqlarini egallashda dasturulamal bo'la oladi. Jumladan, G'ozī Olim Yunusov "Folklorshunoslik xalq og'zaki ijodi namunalari yozib olish va yozib olingan asarlar matni ustida ishlashdan boshlanadi. Ko'plar matn ustida ishlash yozma adabiyotga tegishli deb hisoblaydi. Bu unchalik to'g'ri emas. Faqat matnga yondashuv tamoyillari xilma-xildir. Bugungi kunda xalq ijodchilaridan nimaiki yozib olingan bo'lsa, ularni yoppasiga "durdonaga" deb e'lon qilish, kimlar og'zaki aytgani yoki kuylanganiga qarab chala, hatto soxta namunalarni ham g'oyaviy-badiiy jihatdan yuksak asarlar sifatida asossiz ravishda oshirib baholash mayllari mavjud. Folklor namunalari ham badiiy-estetik hodisa ekanini unutmaslik kerak"¹⁰, – degan edi. Ko'rinadiki, olimning bu fikrlari folklorshunoslik mohiyatini to'g'ri ilg'ashda nihoyatda qimmatlidir. U orqali, avvalo, har qanday og'zaki aytilgan va kuylangan matn folklor namunasi bo'lolmasligi anglashiladi. Negaki, sho'ro davrida mavjud an'anaviy matnlarni buzish, soxtalashtirish, ularga o'sha davr mafkurasi bilan bog'liq tushunchalarni zo'rma-zo'raki singdirishga urinish holatlari nihoyatda kuchaygan edi. Masalan, o'sha davrda yaratilgan bir qo'shiqda shunday kuylanadi:

*Fabrikaning yo'lidan –
Ro'molcha topib oldim.
Topib oldi demanglar,
Mehnatga sotib oldim.¹¹*

Noan'anaviy tarzda yaratilgan bu qo'shiq g'oyaviy jihatdan soxtaligi kunday ravshan. Garchi undagi ro'molcha so'zi "oila, ro'zg'or" tushunchalarini an'anaviy ramziy ma'noda anglatib kelayotgan esa-da, uning "fabrika" yo'lidan topilishi noan'anaviydir. Chunki xalqimiz orasida "Yo'lda uchragan yo'lda qolar" hikmati bor. Qolaversa, o'z baxtini yo'lda topish, uni sotib olish o'zbekchilikka xos emas.

Bir so'z bilan aytganda, mustabid tuzum davrida G'ozī Olim Yunusov xalqimizning jonkuyar va fidoyi farzandlaridan biri sifatida milliy qadriyatlarimiz tizimining bir qismi bo'lgan folklor durdonalarining tanazzulga yuz tuta boshlaganini ko'ra oldi hamda zudlik bilan katta-yu kichik janrda keng tarqalgan og'zaki ijod namunalari yozib olishga, imkon qadar ularni nashr qilish va o'rganishga ziyoli qatlamni undadi.

G'ozī Olim Yunusov folklor asarlarining variantlarda tarqalishini inobatga olib, har bir variantga zukkolik bilan yondashuv zarurligini uqtiradi. U: "Folklorshunoslik nuqtayi nazaridan qaraganda, arxivlarda to'planib qolgan barcha folklor yozuvlarimas, u yoki bu dostonning ikkinchi bir dos-tonchi bo'lmagan shaxs tomonidan aytib berilgan mazmu-